

Sygn. akt III KK 478/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Roman Sądej
SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka - Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Krzysztofa Parchimowicza,
w sprawie K. L.

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2014 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanego,
od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 30 lipca 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

K. L. został oskarżony przez prokuratora Prokuratury Rejonowej o to, że:

I. „w dniu 4 kwietnia 2011 r. w B. przy ul. S. [...] na portalu A. pl w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, posługując się nickiem „C.” wprowadził M. K. w błąd co do zamiaru wydania towaru w postaci zakupionego przez pokrzywdzoną na aukcji nr [...] telefonu komórkowego Nokia N 8 za kwotę 1099 zł plus koszty przesyłki w wysokości 25 zł, za który pokrzywdzona

wpłaciła za pośrednictwem A. na podany numer konta bankowego [...] łączną kwotę 1124 zł, nie otrzymując w zamian zakupionego towaru ani zwrotu wpłaconej gotówki, doprowadzając w ten sposób M. K. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w łącznej kwocie 1124 zł, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.;

II. w dniu 29 marca 2011 r. w B. na portalu A. pl w celu osiągnięcia korzyści majątkowej podając się jako osoba o loginie „C.” wprowadził K. S. w błąd co do zamiaru wydania towaru w postaci zakupionego przez pokrzywdzonego na aukcji internetowej Allegro nr 1[...] telefonu komórkowego marki Sony Ericsson Elm za kwotę 290 zł plus koszty wysyłki kurierskiej w wysokości 12 zł, za który pokrzywdzony wpłacił za pośrednictwem A. na podany przez sprzedającego numer konta bankowego [...] łączną kwotę 302 zł, nie otrzymując w zamian zakupionego towaru ani zwrotu wpłaconej gotówki, doprowadzając w ten sposób K. S. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w łącznej kwocie 302 zł, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.;

III. w okresie od 15 stycznia 2011 r. do 16 marca 2011 r. w B. na portalu pożyczek społecznych [...], działając w krótkich odstępach czasu i z góry powziętym zamiarem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził użytkowników ww. portalu do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w łącznej kwocie 5900 zł, poprzez wprowadzenie ww. w błąd, deklarując w oświadczeniu fakt zatrudnienia i osiągnięcia z tego tytułu dochodu w kwocie 1700 zł, nie mając zamiaru wywiązać się z zawartych umów i terminów spłat zaciągniętych pożyczek, czym działał na szkodę pokrzywdzonych, tj.

- w dniu 15 stycznia 2011 r. na podstawie wniosku nr [...] zaciągnął od S. D. pożyczkę w kwocie 600 zł rozłożoną na 6 rat, z której spłacił tylko jedną ratę w kwocie 100 zł, doprowadzając pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 500 zł,
- w dniu 8 lutego 2011 r. na podstawie wniosku nr [...] zaciągnął od M. D. pożyczkę w kwocie 1400 zł rozłożoną na 12 rat, z której nie spłacił ani jednej raty, doprowadzając pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w ww. kwocie,

- w dniu 12 marca 2011 r. na podstawie wniosku nr [...] zaciągnął pożyczkę w kwocie 2750 zł rozłożoną na 12 rat, na którą złożyli się: [...], z której nie uregulował ani jednej raty, doprowadzając ww. pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w łącznej kwocie 2750 zł,
- w dniu 16 marca 2011 r. na podstawie wniosku nr [...] zaciągnął od M. D. pożyczkę w kwocie 1250 zł rozłożoną na 4 raty, z której nie uregulował ani jednej raty, doprowadzając pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w ww. kwocie,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

IV. w dniu 12 kwietnia 2011 r. w B., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził P. H. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 1064 zł poprzez wprowadzenie w błąd co do zamiaru wywiązania się z transakcji kupna - sprzedaży telefonu komórkowego marki Nokia N 8, w ten sposób, że posługując się kontem na portalu A. pl wystawił na aukcji nr [...] ww. telefon, za który pobrał pieniądze w kwocie 1064 zł wpłacone na wskazane konto bankowe, nie mając zamiaru wywiązania się z zawartej umowy, czym działał na szkodę P. H., tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.”

W akcie oskarżenia Prokurator Prokuratury Rejonowej zawarł wniosek o wydanie w trybie art. 335 k.p.k. wyroku skazującego, bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie oskarżonemu K. L. kar: „po 8 miesięcy pozbawienia wolności za czyn I, II i IV oraz 10 miesięcy pozbawienia wolności za czyn III i wymierzenie kary grzywny w wymiarze 50 stawek po 20 zł jedna stawka, wymierzenie kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata, orzeczenie kary grzywny w wymiarze 50 stawek po 20 zł jedna stawka, orzeczenie obowiązku naprawienia szkody w całości na rzecz pokrzywdzonych oraz pokrycie kosztów i opłat postępowania”.

Prokurator Prokuratury skierował do Sądu Rejonowego w B. również akt oskarżenia przeciwko K. L., którego oskarżył o to, że: „w dniu 3 kwietnia 2011 r. w B., na portalu internetowym A.pl doprowadził P. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 825 zł oferując do sprzedaży telefon komórkowy marki NOKIA C7, po uprzednim wprowadzeniu pokrzywdzonej w błąd

co do zamiaru wywiązania się z umowy, podczas zawierania ww. transakcji kupna – sprzedaży”, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. W tymże akcie oskarżenia został także zawarty wniosek o wydanie w trybie art. 335 k.p.k. wyroku skazującego, bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie oskarżonemu K. L. kary 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata oraz kary grzywny w wysokości 20 stawek dziennych po 10 złotych każda z nich.

Postanowieniem z dnia 27 maja 2013 r. Sąd Rejonowy połączył obie sprawy do wspólnego prowadzenia, a na posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2013 r. złożonych w obu sprawach wniosków o skazanie K. L. w trybie art. 335 k.p.k. nie uwzględnił i skierował sprawę do rozpoznania na zasadach ogólnych na rozprawie.

W trakcie rozprawy przed Sądem Rejonowym w Bi. w dniu 30 lipca 2013 r. oskarżony K. L. złożył wniosek o skazanie w trybie art. 387 § 1 i 2 k.p.k. bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i przy przyjęciu ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k. wymierzenie mu kary 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat, kary grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 20 zł każda stawka oraz środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkód wyrządzonych pokrzywdzonym.

Sąd Rejonowy, uwzględniając wniosek, wyrokiem z dnia 30 lipca 2013 r., sygn. VII K .../13:

- I. „oskarżonego K. L. uznał za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów przyjmując, iż popełnił on je działając w podobny sposób w krótkich odstępach czasu, tj. w warunkach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał go, a na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego grzywnę 50 stawek dziennych przyjmując, iż wysokość jednej stawki jest równa 20 zł;
- II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. i art. 73 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności wobec oskarżonego warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat i oddał go pod dozór kuratora;

- IV. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego M. D. kwotę 1400 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody w części;
- V. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary grzywny zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 30 marca 2013 r. do dnia 16 kwietnia 2013 r. przyjmując, iż jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie jest równy dwóm stawkom dziennym grzywny;
- VI. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 440 złotych opłaty i zwolnił go od ponoszenia pozostałych kosztów sądowych obciążając nimi Skarb Państwa”.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 7 sierpnia 2013 r.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego z dnia 30 lipca 2013 r., wniósł Prokurator Generalny. Zaskarzając powyższy wyrok w całości, na niekorzyść skazanego K. L., zarzucił mu:

„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 387 § 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku oskarżonego o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego niezgodnego z tym wnioskiem, co w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia prawa karnego materialnego i procesowego, polegającego na:

- nie orzeczeniu wbrew unormowaniu wynikającemu z art. 46 § 1 k.k., obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych: [...], pomimo złożenia w toku postępowania wniosków o orzeczenie tego środka karnego,

- orzeczeniu w stosunku do oskarżonego dozoru kuratora w okresie próby, pomimo że nie był on zawarty we wniosku K. L. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego,

- braku pouczenia wszystkich pokrzywdzonych o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego wniosku o dobrowolne poddanie się karze, co do którego mogli oni zgodnie z art. 387 § 2 k.p.k. złożyć sprzeciw”.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na niekorzyść K. L. jest zasadna. Zgodzić się bowiem należy z argumentami skarżącego zawartymi w uzasadnieniu, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącą oraz posiadającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisów prawa karnego procesowego i materialnego wymienionych w zarzucie kasacji. Z uwagi na wniesienie kasacji w terminie przewidzianym w art. 524 § 3 k.p.k. możliwe było jej uwzględnienie i podzielając wniosek skarżącego, uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 387 k.p.k. wniosek o dobrowolne poddanie się karze może zostać uwzględniony przez sąd nie tylko wtedy, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte pomimo nieprzeprowadzenia rozprawy, ale niezbędne jest również, aby prokurator i pokrzywdzony, należycie powiadomiony o terminie rozprawy, nie sprzeciwili się takiemu wnioskowi. Jednakże pokrzywdzony będzie mógł skorzystać ze swojego uprawnienia jedynie wówczas, gdy zostanie pouczony o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku oraz prawie złożenia ewentualnego sprzeciwu przez tegoż pokrzywdzonego.

Z analizy akt sprawy wynika, że Sąd Rejonowy kierując do pokrzywdzonych wezwania do stawiennictwa na rozprawie w dniu 30 lipca 2013 r., nie zawarł w nich takiego pouczenia. Pozbawienie pokrzywdzonych ich uprawnień rażąco naruszyło przepis art. 387 § 2 k.p.k.

Sąd Rejonowy naruszył również przepis art. 46 § 1 k.k. Wobec bowiem złożenia przez oskarżonego wniosku o dobrowolne poddanie się karze obejmującego obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych, był zgodnie z tym przepisem zobligowany do orzeczenia tego środka karnego na rzecz wszystkich pokrzywdzonych, którzy o to wnieśli. Orzekając o obowiązku naprawienia przez oskarżonego szkody na rzecz tylko jednego pokrzywdzonego, Sąd Rejonowy nie dostrzegł bowiem, że w toku postępowania przygotowawczego

pokrzywdzeni, którzy nie stawili się na rozprawie, złożyli również wnioski o naprawienie szkody. W kasacji skarżący wymienił nazwiska tych pokrzywdzonych, jednakże w tym miejscu należy zauważyć, że co prawda wymienione pokrzywdzone [...] złożyły takie wnioski, jednakże ich nazwiska nie są uwzględnione w treści zarzutów stawionych oskarżonemu, co winien mieć na uwadze Sąd ponownie orzekając w sprawie.

Należy również zauważyć, że wniosek złożony przez oskarżonego na rozprawie nie obejmował orzeczenia dozoru kuratora w okresie próby w związku z warunkowym zawieszeniem kary pozbawienia wolności, tym samym Sąd Rejonowy nie mógł orzec wyrokiem dozoru kuratora, a orzekając go, rażąco naruszył również przepis art. 387 § 2 k.p.k. Wydaje się jednak, że kasacja w tym zakresie jest wniesiona na korzyść K. L., mimo wskazanego na wstępie kasacji kierunku zaskarżenia.

Opisane wyżej uchybienia Sądu Rejonowego w B. stanowią rażące naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 387 § 2 k.p.k. oraz prawa karnego materialnego, tj. art. 46 § 1 k.k. i mają niewątpliwie istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia. Konieczne więc było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, celem wydania orzeczenia zgodnego z obowiązującymi przepisami.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.